

VILÁGOS SÁG

I. ÉVFOLYAM

AZ ERDÉLYI MAGYAR DOLGOZÓK LAPJA

35. SZÁM

Súlyos problémák

Írta: Jordáky Lajos

Kolozsvár és Északerdély lakosága igen súlyos körülmények között éli mindennapi életét. Az élelmezés hiányosságokkal működik, nincs fa, a közlekedési eszközök teljesen hiányoznak, a pénzügyi csőd előjelei mutatkoznak mindenfelé.

Nincs ár, nincs kenyér, nincs fa... és sokan mindezért a mincsért a város mostani vezetőit okolják. Azt hiszik a rövidlátók — és hitüket másokra is rá akarják tukmálni —, hogy az új vezetőemberek tapasztalatlansága vagy hozzá nem értése az oka minden bajnak és hiánynak. Meg kell már mondanunk egyszer, hogy ez az álláspont bűnösen hibás. Hibás, mert felelőtlenséget fejez ki és bűnös, mert az igazi felelősöket menti. A felelősök ugyanis mindazért azok a hitlerista banditák és magyar lakóik, akik a háborút rákényszerítették.

Nincs kenyér? Igaz, de miért nincs? Mert a hitleristák elvitték a készleteket!

Nincs gabona? Igaz, de miért nincs? Mert a hitleristák felrobbantották a vonatokat, elrabolták a gépkocsikat, elhajtották az állatokat!

Nincs fa? Igaz, de miért nincs? Mert a hitleristák elvitték a szekereket és a lovakat.

És így folytathatnók tovább. Beszélhetnénk arról, hogyan vitték el a hitlerista hóhérok és a magyar katonai parancsnokok a vasúti élelmezőraktárak készletét, a gyárak gépeinek és nyersanyagának nagyrészét, hogyan rombolták szét a városok közötti telefonforgalmat, hogyan hurcolták el a fiatal és erőteljes munkások ezreit Kolozsvárról és tízezreit Északerdélyből.

A fasiszmus és a nemzeti-szocializmus a felelős mindezért. Ők mérgezték meg a lelkeket is, ők uszították a románokat a magyarra, a magyart a románra. Szálasi és Antonescu emberei együtt szolgálták Hitler ügyét városainkban és falvainkban. Most már itt az ideje, hogy számot adjanak minden gaztettéről, melyet elkövettek Északerdély magyar és román munkás, földműves és értelmiségi dolgozóival szemben.

Nem ringatjuk illúziókban magunkat. Tudjuk, hogy a helyzet súlyos és még súlyosabb lehet. Eppen ezért minden erőfeszítést az igazi bűnös: a hitlerizmus elleni kiméletlen harcra szentelünk fel. A harcban áldozatokat kell hozzanak nemcsak a frontkatonának, hanem a front mögötti területek dolgozóinak is.

A szakszervezeti munkásság óriási áldozatokat hoz. Mindennapi élete csupa lemondásból áll. Lemondásból, amelyet a fasiszmus elleni küzdelem érdekében vállal. A bérek emelésénél sokszor már nevetséges módon tartóztatja vissza önmagát. A fizetésben egyáltalán nem részesülő, de az összességért s a fasiszmus elleni harc elősegítése érdekében éjjel-nappal dolgozó vasúti munkásság részére kicsiny fizetése egyrészt adja oda és ruhával, hussal, kenyérral, babbal és borsóval segíti az éhező családokat.

S amikor áldozatokat hoz és mérsékli önmagát, vajjon mit tapasztal városunk többi társadalmi rétegei részéről? A tisztviselők szervezett része a maga erejéhez mérten támogatja a munkásság akcióját. Az egyházak ugyancsak igyekeznek bizonyos támogatást nyújtani. De mit

Újabb ötven községet foglalt el a Kassa felé törő szovjet hadsereg

MOSZKVA, november 28. (Rádió.) A szovjet tudósító iroda hadijelentéséből: A szovjet csapatok november 27-én folytatták támadó előnyomulásukat, amelynek során Csapától északra és északnyugatra több mint 50 helységet foglaltak el. Az elfoglalt községek közt szerepel Radvány is.

Az arcvonalak egyéb szakaszain csak felderítő vállalkozás folyt. November 28-án a szovjet csapatok 26 német harcocsót semmisítettek meg.

LONDON, november 28. (Rádió.) Moszkvai hírek alapján a londoni rádió közli, hogy a Kassa felé kibontakozó új támadás a németeket és a füzüli-magyarokat meglepetésszerűen érte. A hadműveleteket határozottan támogatják alá az arcvonal mögött működő szlovák partizánok. A nagyszámu zászmány között szerepel az 52. légvédelmi géppáncos üteg teljes anyaga. A másik szakaszon 3 másik üteg teljes épületben került a szovjet csapatok kezére.

Saarbrückenhez közelednek a szövetséges csapatok

A németek már csak négy Rajna-hidat tartanak
A felhőkön is átlátnak új készülékeikkel az angol bombázók

LONDON, november 28. (Reuter) A szövetségesek a nyugati fronton állhatatosan nyomulnak előre Düren és Jülich felé, ahol a Kölnbe és a rajnavidéki ipari körzetekbe vezető utak találkoznak. Újabb, lendületes előretörést hajtottak végre Saarbrücken és Saarlautern irányában is a nagy Rajna-kanyar térségében.

A déli szárnyon, a Rajnán innen maradt 50.000 német, a Vogezéken át kétségbeesett erőfeszítéseket tesz, hogy utat törjön a folyóhoz. A francia-amerikai csapatok dél és nyugat felől szorítják őket. A német hadsereg helyzete egyre súlyosabbá válik.

Az amerikai 9. hadsereg csapatai, amelyek három irányból nyomulnak Jülich felé, heves harcban állnak Barmennél. Szárnytámadással elérték Köselt és tovább dél felé elfoglalták Kitzberget. A jobbszárny elérte a Röhr folyót, amelynek színje állandóan emelkedik és helyenként a 100—120 méter szélességet is eléri.

A düreni körzetben az amerikai csapatok öt kilométerre állnak a várostól. A Saarbrücken elleni előnyomulás során a 3. hadsereg csapatai 25 kilométerre közelítették meg a várost. A Saar-medence felé vivő utak nagy szakaszai St. Avol elfoglalása után most a szövetségesek ellenőrzése alá kerültek. A 3. hadsereg másik szárnya két irányból nyomul előre Saarlautern felé, két kilométert hatolt be német területre és 10 kilométerre van a várostól. Az egész rajnai arcvonalon a németeknek már csak négy hid áll rendelkezésükre. Több, csónakokkal emelt

szükségvidék szétzúzták a szövetséges légi erők.

Az elmúlt 48 órában a szövetséges légi erő a háború egyik legsúlyosabb támadását hajtotta végre a nyugatnémetországi célpontok ellen. Súlyos légi harcokban két nap alatt 240 német repülőgépet lőttek le. Pusztító erejű támadás érte München, Braunschweigot és Münsi-tert.

Brit Moszkvát Berlin, támadták. A brit repülő új célzó készüléket alkalmaznak, amelyet Hontgen-kérszélkének neveznek. Ennek segítségével a vastag felhőtakarókban át olyan tisztán lehet látni a célpontokat, mintha tükörkép fölé hajolna a pilóta. E készülékekkel felszerelt gépek valamelyik pilótája sörtehetően tért vissza a München elleni támadásból.

Budapest népéhez intézett kiáltványt a moszkvai rádió

MOSZKVA, november 28. (Reuter.) A moszkvai rádió betűben kiáltványt fordult Budapest munkásságához.

Budapest Európa egyik legszebb városa — mondja a kiáltvány. Nemcsak főváros, hanem Európának, az egész magyar műveltségnek igazi központja és központja a magyar gazdasági életnek is. Minden fontos magyar vasútvonal áthalad Budapesten. A budapesti Duna-hidak, mint életláncok kötik össze a különböző országrészeket. Budapest pusztulása hatálos csapás lenne Magyarországra és e pusztulás hatása évtizedeken át érezhető volna.

A német fasiszta hadvezetőség azonban — folytatja a kiáltvány — mítsem törődik Budapest gazdasági és kulturális jelentőségével. Számára csak egy város, amely alkalmas a védekezésre. Budapest elpusztításával az orosz haderők előretörését akarja néhány nappal késleltetni. Szálasi és nyilas sörpödéke tudja, hogy ugyanolyan sors vár rá, mint a német gyilkosokra. Szálasi nem habozik, hogy megnyomja a villamos gombot s levegőbe röpítse a házakat, hidakat, középületeket.

Budapest egész népére nem közömbös a főváros sorsa. A felszabadító szovjet seregek támogatásával megkönnyítheti az előnyomulást és meg tudja akadályozni, hogy a németek és Szálasi-féle bérencék végrehajtsák romboló tervüket. Budapestnek majdnem 250.000 ipari munkása van. Ez a többi magyar tömegekkel együtt olyan erőt jelent, amely a fasiszta bitörök szándékait döntő módon keresztül húzhatja.

Ez a hatalmas tömeg nyílt fellépésével lerázza a fasiszta békiót, megszabadulhat a fasiszmus okozta szenvedésektől és Magyarországot visszavezetheti a szabadságszerető, demokratikus népek táborába — mondotta a moszkvai rádió Budapest népéhez intézett kiáltványában.

tesznek mindazok, akik ezeken kívül is adhatnának? Akiknek még van eldugott árújuk és eldugott pénzük? Akik az inrédysta pártban és a Baross Szövetségben élvezték az elnyomó fasiszmus számukra kijáró előnyeit? Akik lehet, hogy készletül egyrészt elveszítették, de még mindig maradt legalább egy-két házuk?

Mit tesznek ezek az urak? Mit? Hát megmondjuk! Meg a tarnaik gazdagodni, üzérkednek és feketéznél. Szóval jár a nemzeti-szocializmus teljes megsemmisítésére és kiirtására irányuló harcot. Kérdezzük a munkásság e része nevében: miért dugdoszátok a belvárosi kereskedők még

mindig az árakat és miért adják drága pénzért még most is csak a profekciósoknak? miért adják a bezerzési ár ötszörösén a szegény népszükségekre szolgáló árakat a külvárosi kereskedők? miért üzérkednek oly pimaszul a Száchenyi-téren a lejés pengő spekulánsok, elhelyelt hogy inkább az éhező vasutasokat segítik? Len tisztelt középistály, miért nem sielnek most is úgy adományaikkal, mint amikor a Fomeltóságú Asszony kérte? A szűfélé jótekonysági nöegylet hol marad el most a szövetségi munkától?

Lehet, hogy sokan zokon veszik szeket a kiméleken szavakat. Egy-

szet azonban már világosan és erihetően kell beszélni. Aki nem segíti a közlekedést, hogy az ipart megindíthassuk, hogy a pénzügyi vérkeringést elősegítsük, hogy minden ember részére meleg ételről gondolkodhassunk, hogy — egyszerűen — a fasiszmus és nemzeti-szocializmus elleni döntő harc gyors befejezését a mi erőinkkel is elősegítsük, az szabotál, az a nemzeti-szocializmus elleni harc és a felszabadult nép tömegek ellensége.

A szabotőrökkel és fasisztákkal pedig úgy kell elbánnunk, ahogy megérdemlik.

HIREK

Sztalingrád

Sztalingrád, ez a gigantikus ipari metropolisz, mindennapi munkás életét élte, amikor a német imperializmus háborús gépezetével rátört, hogy a szovjet ipari gőcpont elpusztításával halálos csapást mérjen az egész Szovjetunióra. A német stukák rombadönthették a volgaparti metropoliszt, de a szovjet haderő harci erejét nem tudták megtörni.

Most két kolozsvári mozi vetíti a Sztalingrád című orosz filmet. Aktuálisabb filmmel nem is nyithattak volna a kolozsvári mozik, mint ezzel a háborús filmmel, mely a világtörténelmi jelentőségűvé vált sztalingrádi csata orosz hősközlényét mutatja be.

Szemünk láttára bontakozik ki a filmen a haditörténelem legnagyobb csatája. A szovjet acélgyűrű halálos szorítása alatt megtörik a náci ellenállás és Paulus hadseregpáncsnok egész tisztikarával, tízezer katonájával megadja magát.

A „Sztalingrád” című film a Szovjet győzelem jelképe.

*

Szolgálatos gyógyszerárak november 2.-től december 1-ig: „Szentháromság” gyógyszerár Utó-utca 2. „Keresztelő Szent János” gyógyszerár Deák Ferenc-utca 9. „Minerva” gyógyszerár Dózsa György-utca 35. „Farmacia Valahilor” Heltai-utca 3.

ORVOSI HIR. Dr. Farkas Tibor sebész, nőgyógyász rendelőjét Kornis-utca 11 alá helyezte át.

Kolozs megyében feloszlattak minden fasiszta szervezetet. Kolozs megye főispánja az alábbi rendeletet adta ki a fasiszta és hitlerista szervezetek feloszlásáról: Jelen rendeletünkkel 1944 október 12-től kezdődően feloszlottak nyilvánítunk minden hitlerista, fasiszta politikai és katonai, valamint félkatonai szervezetet Kolozs megye egész területén. Hasonlóképpen feloszlottak nyilvánítunk minden más olyan szervezetet is, amelyek az egyesült nemzetek és különösképpen a Szovjetunió ellen propagandát fejtettek vagy fejtenek ki. Ilyen szervezeteknek a létezését semmi körülmények között nem tűrjük el.

MEGALAKULT a Szociáldemokrata Párt kolozsmegyei szervezete. Hivatalos helyisége Szabadság-tér 30. alatt van.

ORVOSI HIR. Dr. Dóczy Pál belgyógyász ismét rendel Petőfi-utca 5 szám alatt aulán.

Szabadegyetemi előadásokat tart a kolozsvári Tudományegyetem és az Erdélyi Múzeum Egyesület. Az első vetítettképes előadást Haynal Imre egyetemi tanár tartja a belgyógyászati klinika előadótermében „A belső elválasztó mirigyek és betegségeik” címen november 30-án, csütörtökön d. u. fél 4 órai kezdettel.

ORVOSI HIR. Dr. Farkas Gábor hazakerült és rendelését Deák Ferenc-u. 5 sz. alatt újból megkezdte.

URVACSORÁT a református templomokban december hó 3-án, vasárnap osztanak. Bünbánati istentiszteleteket e hét minden napján reggeli könyörgéssel és délután 4 órakor kezdődő rövid igehirdetéssel tartanak minden templomban.

KI TUD ROLA? Andrejka Simonné kéri azokat, akik tudnak valamit fiáról, Andrejka Jakabról, sziveskedjenek értesíteni 67 Rákóczi-ut 78 sz. alatti lakásán. A fiu 14-15 éves. November 13-án délelőtt 11 órakor távozott a Dónáth-ut 199 sz. alól s azóta nem jelentkezett otthon. Alul bekötött száru hosszú nadrág volt rajta, fojtós, szűk kabát s alatta fekete kabát. Lába szirma, fején iskolai egyensapka.

ELJEGYZÉS. Gazdák Ilonka és Weisz Jenő jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Két kolozsvári mozi megkezdte előadásait. Az Egyetem és a Munkás mozgóképszínházak vasárnaptól a „Sztalingrád” című orosz filmmel megkezdtek előadásokat. Az előadásokat délelőtt 11, délután 2 és 4 órai kezdettel tartják.

Erélyes tisztogatás a kolozsvári tantestületben

A kolozsvári tanárok és tanítók tisztogatási bizottsága első háromnapos munkálatai alapján a következő példás határozatokat hozta:

1. Szorgosan megvizsgálta a tantestület minden tagjának egész múltját, különös tekintettel e testület fasiszta vagy demokrata magatartására és határozatait a tantestület tagjainak mult vagy jelen, megtévedt és ártó magatartásához képest hozta meg.

2. Elhatározta, hogy a hatóságoknak ajánlani fogja mindazon igazgatók eltávolítását az iskolák éléről, akik 1944 március 19-e után kiszolgálták a volt rezsimet azzal, hogy tovább is vezették iskoláikat az akkori tökéletesen antidemokratikus feltételek közt és ajánlani fogja, hogy tanárokként is csak abban az esetben tartsák meg őket, ha viselkedésükkel szemben nem merül fel különösebb ellenvetés.

3. A bizottságtól hozott különleges határozatok közül kiemeljük a következőket:

Dr. Kántor Lajost felveszik a szakszervezetbe, de az igazgatóságról leteszik s csak vidéken lehet tanár, helyben csak nyugdíjas. Szopos Sándort kizárják a szakszervezetből és tantestületből, mint fasisztát. Szabó Dezsőt kizárják a szakszervezetből és a tantestületből, mint fasisztát. Dr. Józsa Jánost felveszik a szakszervezetbe, de az igazgatóságról leteszik. Lehet tanár helyben, igazgató vidéken. Dr. Ósz Dénes jelentkezék a bizottság előtt, tegyen vallomást a fasiszmussal való együttműködése tekintetében és abban a tekintetben is, hogy a román tanulókkal ellenségesen bánt-e, mint leventeparancsnok Konrád Viktort, másként Conrad Viktort kizárják a szakszervezet-

ből, mint meggyőződéses fasisztát. Felszegi Tibor jelentkezék a bizottság előtt szerdán reggel 9 órakor tanúkkal való szembesítés végett. Sipos Lászlót kizárják a szakszervezetből és tantestületből, mivel Péter István magyar demokrata tanárt eltávolította szolgálati helyéről, s egyéb másodlagos hibákért is. Kányádi Bélát kizárják a szakszervezetből és tantestületből, főként azért, mert a keze alá beosztott tanítónokkal valóságukat elhagyta. Bakk Árpád jelentkezék a bizottság előtt, hogy megmagyarázza elsősorban a népszerűségi osztálynál kifejtett működését. Török Árpád főigazgatóhelyettest felveszik a szakszervezetbe, de csak tanárként működhet antiszemitizmus magatartása miatt. Dr. Oláh Tibor kérje vidékre való helyezését. A szakszervezetbe felveszik. Jobboldali diákmozgalmakban vett részt. Havady Márton jelentkezék a bizottság előtt s adjon felvilágosítást. Vaska Dezsőt a szakszervezetbe felveszik, de az igazgatóságról leteszik. Tanárként működhet helyben. Péterffy Jenő kérje nyugdíjaztatását előrehaladt korára való hivatkozással. Andrac Stefánia jelentkezék a bizottság előtt, némi felvilágosításokat kell adnia. Dobozy Gyulát felveszik a szakszervezetbe, de csak vidéken tanárkodhatik. Diákmozgalmakban tevékeny részt vett. Uzoni Imrét kizárják a szakszervezetből és a tantestületből, mint meggyőződéses és veszedelmes fasisztát, az Imrédy-párt volt vezető tagját. Kutti Józsefet felveszik a szakszervezetbe, tanárkodhatik helyben, de igazgató csak vidéken lehet.

4. Ezenkívül a bizottság ajánlotta még 4 tisztviselő kizárását a tanfelügyelőségről és áttételüket a tu-

lajdonképpeni tantestületekhez tanítónökként.

5. A bizottság befogadott a szakszervezetbe kb. 80 tanárt és tanárnőt, ajánlotta alkalmazásukat, különösen kiemelve Fejér Ilona tanárnőt, aki példás keresztény és demokratikus magatartásról tett tanubizonyságot.

6. Minden különösebb felhívás nélkül, mindazok, akiket a bizottság maga elé hívott, jelentkezzenek 1944 december 1-én, pénteken.

7. A bizottság határozatai ideiglenesek, felelősségük s a felelősségeket a munkálatok befejeztével bírálják el.

8. Ha új adatok merülnek fel, a bizottság visszavonhatja előbbi határozatait a befogadott és befogadott tagok dolgában egyaránt és egy állandó kirendeltség útján mindaddig munkálkodni fog, ameddig normalizálódnak a demokratikus viszonyok.

A tanítók és tanárok tisztogatási bizottsága

*

Végre me indult tehát a jövő egyik legfontosabb orhelyének, az iskolának megtisztítása a nemzeti usztítás, a rabló-propaganda, a sovinizta lélekmergezés maradványaitól. A tisztogató bizottságban a hatóságok, a kommunista párt, a Magyar Népi Szövetség, a Román Demokratikus Szövetség, az Ekések Frontja, a Népvédelmi Egyesület, a Zsidó Népösség s a szakszervezetek kiküldöttjei vesznek részt, s mint hivatalos közleményükből is kitűnik, eljárásukban ugyanugy magukéva tették a szigorú erélyt a bűnösökkel szemben, mint ahogyan a méltányosságot is az eltévelyedettek eseteiben.

Szövetkezeti nevelés az iskolákban

Vesznek és eladnak, a közös-haszonból részvételű társaságok segítik a diákok

KOLOZSVÁR, november 27. Megkésve, de mégis megnyitották kapukat az iskolák. Az elmúlt évek oktatását nagyon megzavarta a háború. Reméljük, hogy ez az iskolai év már nyugodtabb légkörben telik el.

Új, demokratikus világrénd van kialakulóban, Társadalmunk egész élete megváltozik. Ezzel az átalakulással egyidejűleg ifjúságunk nevelése is szociális sikra kell hogy terelődjen. Az ifjúság ilyen irányú iskolai nevelésénél elsősorban a szövetkezeti nevelés jöhet számításba. A szövetkezeti nevelés minden szempontból megfelel a demokratikus rendszernek. Így van ez, mert hiszen a szövetkezeti szervezkedés célja a társadalmi együttműködés és segítés érdekében kifejtésére és kielégítésére.

Az iskolai szövetkezeti nevelésről kérésünkre részletes felvilágosítást ad dr. Nagy Zoltán, az erdélyi iskolaszövetkezetek szövetségének vezetője.

— Az iskolaszövetkezet nevel és tanít egyszerre — mondja dr. Nagy Zoltán. Az ifjú jellemébe beoltja az emberszeretetet, a ragaszkodást népe iránt, az önszegélynek s a kölcsönös támogatásnak a gondolatát. Az iskolaszövetkezet nemcsak elméleti, hanem gyakorlati képesítést is nyújt a fiataloknak. A gyakorlati képesítést a tag a szövetkezet termelési, értékesítési és hitelosztályán való közreműködés útján nyeri el. Az iskolaszövetkezet részben saját tagjainak a termelvényeit: sajátkészítésű papucsokat, fadaragványokat s hasonlókat értékesít, részben pedig felvásárolt árukat a közvetítő kereskedelem kizárásával továbbit vevőknek. A hitelosztály takarékoságra

neveli az ifjúságot azzal, hogy a tagok filléreit betétként kezeli s propagandiszti uton erre ösztönzi tagjait. Kicsiben, illetve leegyszerűsített formájában meg tanulja a diák a könyvelést is. A szövetkezeti vezetést, egyszerűbben mondva: a bolt vezetését teljes egészében elsajátítja.

— Mióta foglalkoznak tervszerűen ifjúsági szövetkezeti neveléssel?

— Sokkal régebben, mint bárki azt elképzelné. Bölöni Farkas Sándor 1925-ben létesítette a Kolozsvári Gondoskodó Társaságot, mely céljával tüzte ki az ifjúság nevelését is. A Kolozsvári Gondoskodó Társaság nem volt kimondottan gazdasági jellegű szövetkezés. Szövetkezeti jellegét mégis a közösségi gondolat, az egymást segítés elve adta meg. A társaság kimondta, hogy a jövedelem egy részét a tagok és utódaik közösségi nevelésére kell fordítani.

— A mai értelemben vett iskolaszövetkezeti nevelés hány éves multra néz vissza?

— Erdélyben már az 1930-as években bevezették az iskolákba a elméleti szövetkezeti oktatást. Ugyanakkor felállítottuk az iskolaszövetkezeteket is. A szövetkezeti iskolai nevelés nagyon elterjedt Romániában és Bulgáriában, ahol már az 1900-60-os tanévben 53 tanbeszerező iskolaszövetkezet volt. Egyelőre még a kereskedői társadalmi réteg bizalmatlankodva nézi az iskolaszövetkezeti mozgalmat, mert versenyjársat lát a fiatalok eme törekvésében.

— Hogyan fogják az ifjú megnevelt fiatalokat bekapcsolni a szövetkezeti mozgalomba?

— A kérdés igen egyszerű. Az iskolaszövetkezeteknél különben működőket, miután az iskolákba

tek, bekapcsoljuk a mozgalomba. Falun kimondhatatlanul nagy érték egy könyvelni tudó fiatal. Ma már az eleméleti szövetkezeti oktatás benne van a tanrendben. Így a tanárnak könnyű megállapítani, hogy mennyire sajátította el az ifjú a szövetkezeti ismereteket.

— Mekkora egy üzletész és a tiszta jövedelmet mire fordítja a fiatal?

— Egy üzletész az elemisták szövetkezeteinél 1 pengő, a gimnazistáknál pedig 2 pengő. A jövedelmet pedig — a közösségi szellemnek megfelelően — segélyezésre fordítja. Kedves emléket őrzök a szatmári zárdisták iskolaszövetkezeti életéből. A multévi nyereségből az egyik szövetkezeti tag részére cipőt vettek a kislánykák. A megajándékozott büszkén hordta a cipőt. Nem tekintette koldusajándéknak, mert hiszen az ő pénze is benne volt. Az ilyen példák a szülőkre is hat. Az ifjúságon keresztül tulajdonképpen a szülőkkel is megismeretjük és megkedveljük a mozgalmat. Egy székely iskolaszövetkezet tagjai az évi jövedelemből beutazták egész Erdélyt.

Végeként a rövid beszélgetés. Most elbeszéléseiből ismerhettük meg a fiatalok kitűnő munkáját. A lényeg megismerése céljából azonban látni kellene, hogyan dolgoznak építési vágyó fiatal diákjaink. Hiszünk, nem sokára erre is sor kerül. Amikor az iskolaszövetkezetek otthonából hazafelé igyekszünk, arra gondolunk, hogy a Szovjetunióknak közel 200.000 szövetkezete van. Dolgoznunk kell nagyon, hogy aránylag nekünk is a szovjetéhez hasonló nagy szövetkezeti szervezetünk legyen.

n. i.

SZÍNHÁZ

1944 november 29, szerda d. u. 3 órakor: Balett-est.

1944 november 30, csütörtök d. u. 3 órakor: Mária és Miska.

Most jött Budapestről s a kolozsvári drágaságért nehezten Tito marsall hadnagya

Beszélgetés egy kalandos sorsu szabadságharcossal, aki átélte a Szálasi-uccsot

KOLOZSVÁR, november 28. Késő, homályos reggel. Almos idő. Még nem ütötte el a nyolcat. A Deák Ferenc-utí vásári árusok kicsomagolták áruikat. Távolról — a nagy köd miatt — alig mozgó lomha alakoknak látszanak. Mi az ujságíró szüntelenül érdeklődő frissességével sietünk felkeresni Kolozsvár legújabb vendégét. Mert ritka és érdekes vendége van Kolozsvárnak. Még ágyban van bizonyára, de illemszabályokkal ilyenkor nem törődünk. Vendégünk neve egyelőre nem közölhető. Foglalkozása: Tito marsall hadnagya. Magas termetű, edzett ember. Ilyennek képzeljük el a Tito marsall partizán-harcosait. Szerbiából jött s hogy most éppen honnan? egyelőre ez is titok. Bejárta Románia és Magyarország egy részét. November 20-án pedig Pesten volt. Szabadságlevele szerint azért jött, hogy családját felkutassa. A szálak Kolozsvárra vezettek. Szabadságlevele tele van a meglátogatott városok hatóságainak pecsétjeivel. Egy napja tartózkodik Kolozsvárt. Szeretnénk egyszerre mindent megtudni tőle. De a partizán-harcos nyugalma minket is nyugalomra int. Így fontossági sorrendben kérdezzük ki a látottakról és hallottakról:

— Szeretnénk hallani valamit Tito marsallról. A hadnagy ur bizonyára nemrég is látta a népszerű marsallt?

Tito öccské partizánjai között él

— Legtöbb ismerősöm azt hiszi, hogy a marsall gyakran látható. Erről szó sincs. Nem azért, mintha nem járna állandóan katonái között. Mint régi szabadságharcos — résztvevett a spanyolországi háborúban is — mindig harcosai között van. De Tito marsall partizánjai ma már oly nagy területen harcolnak, hogy az egyes harci tevékenységek színhelyére csak ritkán juthat el. A mi csapategységünkönél augusztusban járt. Rendkívül népszerű katona. Talán népszerűségének tudható be, hogy a németektől megkínzott, kizsárolt és kifáradt szerb nép nem adta fel a harcot. Vállalta a bujdosást is, azért, hogy a végső győzelmet kivívhasssa. A németek tulajdonképpen csak a városokban tudták hatalmukat ideig-óráig megtartani. A vidéken és a falvakon mindig Tito szabadcsapatai kezében volt a hatalom. A német ujságok azt írták egy ízben, hogy elfoglalták a marsall hadiszállását. Ebből egy szó sem igaz. A marsall hadiszállása mindig a partizánok kezén volt.

— Milyen a szellem a partizán csapatok katonái között?

— A legbarátságosabb. A tisztnek az a feladata, hogy jobb képzettsége folytán vezesse csapatát. Ennél se több, se kevesebb. Ezen kívül tiszt és legény teljes barátságban élnek egymással. Szabadságlevelemet sem X. Y. hadnagy ur részére, hanem „hadnagy barátunk” nevére állították ki.

— Mióta szolgál hadnagy barátunk a marsall harcosai között?

Budapest vácsa a szovjet felszabadítókat

— 1944 március 25-e óta. Egy Szerbiába vitt fehérszalagos munkaszolgálatos csapatban voltam s onnan szöktem meg 1944 február 27-én. Egy hónapig erdőben bujkáltam. Néha 20—30 méterre haladt el tőlem a német járőr. Jaj lett volna nekem,

ha észrevesznek. Végül talákoztam egy partizán-alakulattal. Megfelelő vizsgálat után felvettek a harcosok közé. Harcoltam Szokubánya, Boljevac, Zajecsár, Nis, Negotin és más ismerlebb városok környékén. Mint munkaszolgálatos Bor helységben voltam utoljára s onnan szöktem meg.

— Meséljen Pestről. Hogy él a harcok súlypontjába került Budapest?

— Pesten november 20-án, tehát egy héttel ezelőtt jártam. Összesen 20—25 emberrel beszéltem. Volt alkalmam tehát tájékozódni az ottani viszonyokról. A pesti zsidóságnak március 19 óta egy párórás öröme is volt. Amikor Horthy kormányzó rádiószózatában felszólította a honvédség katonáit, hogy szüntessék be a harcot az oroszok ellen, ugyanakkor hatálytalannították a sárga csillag viselését előíró rendeletet is. Általános volt az öröm. De nem tartott sokáig, mert pár óra múlva Szálasi kezébe került a hatalom. S intézkedéseiben ő tultett a sárgacsillag-rendeletet. Abban a párórás utcai harcban, amelyet Horthy hű katonái Szálasi eszelőseivel vívtak, a zsidóság is kivette részét. A népszínház mellett egy sárgacsillagos házból a zsidók géppuskával löttek a nyilasokra. Bosszúból aztán a németek tankokkal vonultak fel s a házat teljesen lerombolták. A harcban való részvételükért az igazi büntetés az volt, hogy egy hétre minden sárgacsillagos házat teljesen elzártak a külvilágtól. A házakból senki nem mehetett ki és látogató oda

Ahonnem nem menekült el a lakosság, ott márciusban folyik az élet

— Említette hadnagy barátunk, hogy járt Békéscsabán, Kecskeméten, Gyónban és más városokban is. Mit látott ott?

— Békéscsabán már teljesen helyreállott a rend. Kétszer voltam mozi-ban. Először a Kalotaszegi Madonnát láttam. Másodszor egy magyar katonafilmet. Jávor Pállal a főszerepben. A békéscsabai polgármester Lukács volt rendőrkapitány, akit a jobboldali rezsim elmozdított állásából. Ugy Békéscsabán, mint más városokban sokkal olcsóbb az élet, mint itt. Az itteni árak egyenesen megdöbbentők. Kecskeméten más a helyzet. A város polgári lakosságát ugyszólván teljesen elhajtották a németek. Alig lézeng egy-két öreg ember az utcán. Ismerőseimet keresve, jártam olyan házakban is, ahol az étel a megterített asztalon ki volt téve a tányérba. Hirtelen jött a parancs, hogy menniök kell. Gyónban szintén rendes az élet. A polgári lakosság onnan nem menekült el. Néhol, például Békéscsaba és Arad között, van vasúti forgalom.

— Még egy kérdést: milyenek a kolozsvári tapasztalatai, hogy érzi itt magát?

be nem mehetett. Az oroszok akkor is Budapest közvetlen közelében voltak s állandóan löttek a várost. Ez azonban nem zavarta a pesti polgárokat, mert az utcák éppen olyan népesek voltak, mint máskor. Az üzletek nyitva voltak s a színházakban rendszeren játszottak. A belvárost lövedék alig érte. Inkább az ipartelek vidéke szenvedett sokat. A Margit-hídat valóban folrobbantották. A budai gyárak ugyszólván mind elpusztultak. A munkásság javarésze helyén van és a hadiüzemekben dolgozik. Az állami hivatalok közül csak a háborús elátást biztosító hivatalok működnek, de igen sok demokrata-érzelmű, magasrangú tisztviselő hetek óta bujkál. Az oroszokat általában mindenki várja. Még a jobb oldali elemek közül is igen sokan észhezérttek. Tudják, hogy nincs értelme az esztelen harcoknak s az, amit Szálasi csinál, öngyilkosság. A hatalom átvétele után a nyilasok szerették volna eltávolítani a polgári lakosságot. De azt a mesét, hogy az oroszok elől menekülni kell, már senki sem hiszi. Vannak Pesten is olyan emberek, akik már valamelyik erdélyi városban átéltek az oroszok bevonulását. Ezek aztán tájékoztatják a pesti lakosságot a valóságról. Beszéltem Pesten katonával is. Nem szívesen harcolnak, de nagy a német terror. Pestről a Kerepesi-úton jöttem el, Gödöllő felé. A fronton egész jól át lehet jönni. Elindultam sétálni s egyszer csak már felszabadított területen voltam.

— Kolozsvárt jártam régebben is. Mindig szerettem ezt a várost. Most pedig kétszeresen örvendek. Először azért, mert végre felszabadult. Hiszem, minden polgára boldog emiatt. Másodszor azért örvendek, mert itt találtam meg bátyámat. De bosszant s lehangel az, hogy itt minden olyan méregdrága. Lehet azonban, hogy ez nem bántja a kolozsváriakat s ha ez így van, akkor minden rendben van. En azért mégis háts vagyok Kolozsvárnak. Azt a pár napot, amit még itt töltök alakulatomhoz való visszatérésemig, igyekszem minél kellemesebben elölténi.

Köszönjük az őszinte szavakat. Annyit azonban szeretnénk hozzáfűzni hadnagy barátunk megjegyzéséhez, hogy a drágaság nekünk is fáj. Szégyeneljünk is. Olyan baj ez, ami nem marad sohasem a családban. Házaink becsületes barátai elviszik a messzi idegenbe is. Ha nem zabolázzuk meg idejekorán az árdragítókat, nemcsak a drágaság miatt kerül városunkra bélyeg, hanem azért is, mert nem tudjuk kellő eréllyel megakadályozni a visszaéléseket.

Nemes István

MUNKÁSLEVELEK

Mikor végzünk már a háborus bűnösökkel?

Tisztelt szerkesztőség! November 22-én elképesztő jelenetnek voltunk tanúi a kolozsvári vármegyeházán. A letűnt reakciós sovíniszta rezsim legtipikusabb képviselője, Inczedy-Joksmán Odón, a volt főispán, ahelyett, hogy valamelyik ólom-, vagy ennek hiányában sóbannyában vezekelné le bűneit, mint a tett színhelyére visszatérő bűnös, megjelent tettei színhelyén, a vármegyeházán.

Hogy látogatóba járt e ott utódjánál, vagy, pedig más célok vezették-e, az mellékes. Tény azonban, hogy szabadon jár-ke, sőt bemelegszedik volt működési színhelyére is, ahol a demokrata világ legnagyobb dicsőségére ott találta személyes titkárnőjét is, ugyanabban a működési körben. Mert az új rendszer alatt is az ő titkárnője őrzi a hivatalos titkokat... Aztán, ami szintén tiltakozásra készítő jelenség, az az, hogy a volt főispán egykori munkatársai egyáltalán nem kerülték el szemelésűve elcsapott főnöküket, hanem körülfogták s méltóságozva tömjéneztek, mintegy kifejezésre juttatva érzelmeiket, hogy ők egyáltalán nem éreznek bünbánatot a múlt bűnei felett, hanem egyenesen visszasóvárogják azt. E szomorú tigrúrák között ott láthattuk póffeszkedni a vad sovíniszta s tüntetőleg zsidóellenes magatartásáról közismert Karácsonyi Gerő főszámtanácsost is.

Mindez mélyen elgondolkoztató jelenség, mert nem elég egy új színpadot felállítani s azt hinni, hogy e cserlekedettől már eleget tettünk az igazi demokrata felfogásnak is. Ha a szereplőket s a függöny mögött uralkodó szellemet nem cseréljük fel, akkor semmit sem tettünk. A volt főispán részese a letűnt rendszer tetteinek, hiszen ő volt a tényleges képviselője, végrehajtója a rendszer rendelkezéseinek. Ezért hát ő is bűnös az erdélyi népek között felszított gyűlöletért, hiszen szolgálta és végrehajtotta a volt magyar kormányok vad, sovíniszta politikáját. A volt főispán részese a zsidók megkínzolásában, deportálásában és azok leglykolásában is, tehát háborus bűnöző. Mivel pedig így van, akkor azt kérdelem, még meddig és mire várunk? Komolyan akarjuk-e a népek közötti megbékélést, vagy csak játszunk a szavakkal!

Az idő sebesen halad s ha késlekedünk ellélni a bűnösökkel szemben, azok tovább fertőzik közéletünket, ahelyett, hogy meggyógyítanák. Élő tehát a pányúával s könyörtelenül vessük a nyaka közé a bűnösöknek. Könyörtelenül felelősségre kell vonni mindazokat, akik a szabadság, a népek jogai s az emberiség ellen küzdöltek.

Timófi György

FELHÍVÁSOK

OTI-nyugdíjak kifizetése. A november havi OTI-nyugdíjak (járulékok kifizetése az alábbi sorrend szerint történik: Rokkantsági járadékok t. hc 29 és 30. á. öregségi, MABI járadékok és tisztviselői nyugdíjak december 1-én, utód (özvegyi és árva) járadékok december 4 és 5-én, bünyanyugdíjak december 6 és 7-én. A TUDOMÁNYEGYETEMEN az előadások december 1-én megkezdődnek. A cüadások helyéről és idejéről közelebbi felvilágosítást a dékányi hivatalok hirdetések adnak az egyetemén.

FELHÍVJUK a mészárszki tőke-segédeket, hogy csütörtökön 3 órakor Szentgyörgy ház-utca 4., 1. em., az Élelmészeti Szak-szervezetek helyiségében jelenjenek meg. A közönség.

A KOLOZSVÁRI FODRÁSZIPAROSOK SZAKOSZTÁLYA csütörtökön délután fél 4 órakor vezetőségi ülést tart. Felkéri minden vezetőségi tag pontos megjelenését.

FELHÍVJUK az összes kolozsvári közműves, közüzemi, épületbarkoló, betonos és kövesítő iparosokat, hogy tolvaj hó 30-án délelőtt 10 órakor az Ipartestület szék-házában nagyon fontos ügyben szakosztályi ülést tartunk. Kérjük pontos megjelenésüket, annál is inkább, mert az igazolmányok is akkor lesznek kiosztva.

Kiszélesítik a Törökvágást

A kitermelt anyagból 9 millió téglát állítanak elő

KOLOZSVAR, november 28. A városi mérnöki hivatal már a múlt évben tervezte, hogy a Nádas és a Szamos völgye közötti közlekedés megkönnyítése érdekében a Törökvágást kiszélesíti és lemélyíti.

Ez a munka most különösképpen időszerűvé vált. A kiszélesítéssel és a mélyítéssel körülbelül 50 ezer köbméter agyag kerülne ki. Ezt a hatalmas mennyiségű agyagot a kolozsvári téglagyár segítségével téglá- és cserépgyártásra lehetne felhasználni.

A városi téglagyárak jelenlegi teljesítménye nem fedezi a szükségletet s az állító-

eszközök hiányában nincs is remény arra, hogy ezen a helyzeten segíteni lehessen. Pedig sürgősen segíteni kell, mert a lerombolt városrészek újjáépítésének ez az első feltétele.

A Törökvágásnál meginduló munkával kikerülő agyagból már az első évben hozzávetőleges számítás szerint 9 millió téglát lehetne előállítani. Ezzel a mennyiséggel jórészt biztosítanak Kolozsvár téglá- és cserépellátását. Ertesülésünk szerint a mérnöki hivatal terveket dolgozott ki a munka mielőbbi megkezdésére.

Férfiherémű készíteszt
vállalok hozott anyagból.
Hunyadi-tér 17 szám. VEGHNE.

Apróhirdetések

Hirdetéseket 8-11 óraközött vesszünk fel

Adás-vétel

- ELADÓ 2 Jeres konyhakemence. Bod Péter-u. 6. 995
- KERESEK megvételre egy szoba, konyha lakás. Cim a kiadóban. 1025
- EGY négy gyermekes, jó gumikkal, sárgósen eladó. Hőgyes-u. 30. 1018
- HÁZNÁL készült új perzsa és gyapjú eladó. Cim a kiadóban. 1020
- ESTÉLYI ruhákat veszek és bunták. Földész-utca 20. 1023
- FOGASZATI műszereket, anyagot, motort bármilyen állapottban, magas áron veszek. Klein Dental Depo, Jókai-utca 3. v. "Unit"-helyiség. 856
- VENNÉK jókarban lévő rókamirt, eladó keményfakertes háló. Cim a kiadóban. 890
- EGY jókarban lévő, mely gyermekes eladó. Széchenyi-tér 41. Gr. 17
- NAGY, kétkeres vendéglői kemence eladó. Kossuth L.-u. 4. 926
- ELADÓ szépkivitelű, zománcozott konyhaberendezések, diófurniós, kombinált szekrények, ebédlők, asztalok, székek, fotelkék, használt előszobagarnitúra, ebédlőasztal és egy gyerek sportkocsi. Butorrak-tár, Telesi Pál-u. 3. (Óvár.) 936
- EGY jókarban lévő strázsakeret megvételre keresek. Cim Akácfa-u. 11. Kádár József. 937
- EGY félháló eladó. I. ker., Timár-u. 34 szám. 964
- EGY békebeli angolszövetű téli férfikabát eladó. Megtekinthető Trefort-u. 5, a szabónál, 8-3-ig. 951
- FAJALMÁT vennék nagyban. Trefort-u. 5, üzletben. 951
- BOMBAZOTT házat, telket veszek vasút mellett. Istók fordítóroda, Deák Ferenc-utca 11. 957
- MAH-JONGG játékok megvételre keresek. Deák F.-u. 35. Lorán. 3. után. 943

Elsőtétítési
papírolettákat méret szerint, papír-stánesszliket, könyv-üzemi munkákat és mindenféle nyers és borított

DOBOZOKAT
pontosan és jutányosan készítek

ROHRMANN FERENC Kossuth L.-u. 7. (négyesben)

- EGY Cerkel-mérleget vennék. Eötvös-utca 17, fűszerüzlet. 979
- EGY női és egy férfifélkabát eladó. Kossuth Lajos-utca 20. Szabózá. 1009
- EGY kerek szobaasztal és egy kalotaszegi faragású kis diszasztal eladó. Pa-utca 77, kapu alatt, balra. Érdeklődni délután 2-től. Gr. 18
- HÁLÓSZOBÁK, konyhaszekrények, valamint ágyak, szelion, ebédlőkredenc, székek, előszobafal, íródei szekrény eladók. Benedek, Timár-utca 14. 992
- EGY kétkeres és egy kisebb főzőkemen- ce eladó. Budai Nagy Antal-u. 94, házfel- ügyelő. 984
- JÓKARBAN lévő hálószoba eladó. Érdeklődni Telesy Mihály-u. 8. 982
- ANGORAGYAPJU eladó. Nyárad-utca 44 szám. 989
- KERESEK megvételre 3 méter hosszú, fekete pultot és 4-5 polcos állványt. Gyá- ni Károly rádióüzlet, Kornis-utca 1. 986
- RÖMIKÖVET veszek. Unió-utca 12/a. Orbán. 988
- KERESEK megvételre 37-es női lakk- vagy gumicsizmát. Özv. Gombosné, Szam- osközi-utca 39. 990

Allást keres

- EGYEDÜLÁLLÓ, középkorú iparos nő elmenne urhoz, urinőhöz vagy kisebb csalá- dához házzvezetőnek helyben. Mócsok- utca 22, varrónőnél. 997
- MAGÁNOS nő elmenne házzvezetőnek. Munkás-u. 89. 995
- ÖNÁLLÓ asztalos vegyes munkára ál- lást keres. Péter, Hóvirág-u. 21. 1012
- HÁZZVEZETŐNŐ állást keres plébániára, magános urhoz, falura is, komoly högy, „Gazdaságkedvelő” jelígre a kiadóba. 885.

Allást kaphat

- URINÓ keres megizható, dolgos, egye- dülálló, jobb női minden házzvezetőnő- nek. Cim a kiadóban. 839
- C. PESZMÜHELY vezetésre megbízható, jól dolgozó segédet keresek. Kossuth La- jos-utca 20, Csepelutca. 1025
- FÜSZERÜZLETHEZ pénzes társat keres magános nő. Spáreg házam, üzletnéliség, hercendés, hajántedély van. Cim a ki- adóban. 1003
- MINDENESLEÁNY vagy asszony felelős- nek. Vendéglő, Bartha Miklós-u. 3. 981
- FIATAL, ügyeskezű munkaleányt leve- zek. Dózsa György (Wesselényi)-utca 22, aranyműves. 991
- ÜGYNÖKÖK, kik fényképpagyítást szak- mában már dolgoztak, felvételnők. Meryar- rás fényképpagyító, Mehes-u. 4. 1005
- EGY ügyes kizsákolóleány felvételtik Eötvös-u 17, fűszerüzlet. Érdeklődni 12. 1. óráig. 979
- ELSŐRENDŰ lényezőnőt állanó munká- ra felvez W. J. asztalosüzem, Budai Nagy Antal-u. 9. 990

Legujabb

Brassót megtisztítják a legionáriusoktól

BRASSO, november 28. A brassói román demokráta Drum Nou rész- letesen foglalkozik a megindult közéleti tisztogatással. November 18., 19. és 20. napján folyt Brassóban a letartóztatott legionáriusok megrostálása. A rostáló bizottság mellé — melynek tagjai a megyei főispán, a rendőr- kvesztor és a csendőrlégió kirendeltje —, meghívták tanács ozási joggal a Nemzeti Demokrata Arcvonal kiküldöttjeit is. A Nemzeti Demokrata Arc- vonal kiküldöttjei azt kívánták, hogy a legionáriusok felelőségének meg- állapítása felülről lefelé történjen, annak a fontosságnak megfelelően, amelyet az illető legionáriusok betölthettek a mozgalomban és hogy a letar- tóztatottak listáját bocsássák nekik rendelkezésükre a munkás- és tiszt- viselő szakszervezetek bizalmijaival való tüzetes kivizsgálás végett.

November 24 én közzétett nyilatkozatukban megállapították a Nemzeti Demokrata Arcvonal kiküldöttjei, hogy a letartóztatottak listáján a valódi bűnösök és felelősök nagy része nincs is rajta, de sokan vannak viszont rajta olyanok, akik egyszerű áldozatai a bűnös fasiszta nevelésnek, nagy- családu, nyomoruságban élő emberek.

A demokráta kiküldötték kijelentették, hogy az állambiztonsági hivatal és a rendőrség rosszszeműen szerkesztette meg a vonatkozó irományokat, a főbűnösökről nincsenek is akták és eljárást sem folytattak le ellenük. Ez nem véletlen — állapították meg a Nemzeti Demokrata Front kirendeltjei —, hanem annak következménye, hogy a legionáriusok letartóztatását egy fasiszta és Antonescu-szellemű rendőrség eszközölte, mégpedig úgy, hogy áruló tevékenkedésüket tovább is folytassák.

A brassói tisztogatási akció további fejleményei elé Brassó lakossága nagy érdeklődéssel tekint.

Gorkij után Móricz Zsigmond és Darvas József jut szóhoz a színházban

Kömüves Nagy Lajos a kolozsvári magyar színjátszás anyagi gondjairól és új, demokratikus felad tairól

A kolozsvári színház dolgairól be- szélgetünk Kömüves Nagy Lajossal, a színház igazgatójával. Szavaiból kirajzolódik annak a kétségbeesett erőfeszítésnek a képe, mellyel a szin- ház néhány tagja a budapesti kiürí- tési rendelkezések ellenére is meg- próbálta az erdélyi magyarság szá- mára megmenteni ennek a vezetői egy részétől csúfosan cserbenhagyott közművelődési intézménynek a va- gyonát. Írókból és művészekből ala- kult színpártoló társaság segítségével igyekeztek annakidején nyomást gyakorolni a magyar hatóságokra, közben azonban a színház gazdasági főnöke mesterséges pánikkeltéssel magával ragadta az itthon maradni akaró értékes művészgárda javaré- szét. Ugyanekkor elvitte a jelmezár- t, a díszleteket, az opera- és ope- rettkönyvtár javarészét is. Ez a su- lyos csapás az első hetekben benítő- lag hatott az ittmaradtakra, most

azonban már folyik az újjászervezés. A művészegyüttes részben máris ki- egészült a Zsidó Színház egyes tag- jaival és másokkal.

— Milyen a színház anyagi alapja? — kérdezzük Kömüves Nagy igaz- gatót.

— A kolozsvári magyar színjátszás ebben a pillanatban kizárólag a min- dennapi bevételre támaszkodik. Hogy ez mit jelent, azt akkor láthatja vi- lágosan, ha emlékeztetem, hogy a román nemzeti színház és opera an- nakidején 28 millió lej évi szubven- ciót élvezett, a magyar nemzeti szin- ház pedig 1 millió 700 ezer pengőt. A bevétel felt házak mellett sem volna igen sok, ma pedig az elsőté- titési rendelet távolítottja a színház- tól a messzebbes városrészek publiku- mat s a korai kezdés azokat a mun- kás és dolgozó rétegeket akadályozza a színház látog tásában, akiknek a bekapcsolódása a színház életébe

előfeltétele volna a tanító jellegű új színjátszásnak. A színház igazgató- sága igen nagy megértésre talált a Szakszervezeti Tanácsnál és máris szó van kiterjedt munkásbérletek szer- vezéséről. Biztosan remélhető egy polgári bérelő-réteg jelentkezése is. De attól tartok, hogy mindez nem pó- tolja a szubvenciót, mely egyedül tenné lehetővé a mű észí munka za- vartalanságát. Van ugyanis a kérdés- nek egy súlyos szociális oldala. Tisz- tán a napi bevételre utalva, a szin- ház igazgatója kénytelen lesz csök- kenteni a zenész- és művész-személy- zetet. Ezt viszont szeretnők mindén- képpen megakadályozni. Gondolom, hogy a kérdés megoldódnék egy szé- les, demokratikus Színpártoló Egye- sület megalakulásával. Ez egyrészt korszerű követelményeket támasz- tana a színházzal szemben, másrészt azonban gondoskodnék anyagi biz- tonságáról is.

- Milyen a színészanyag?
- Vannak kipróbált, régi művé- szeink, van fejlődésre képes új anya- gunk. A jelenlegi társulat erősítésre szorul, de gondolom, lesz honnan pótolni a hiányokat.
- Opera?
- Arról, hogy operatársulatot is szervezzünk, le kell mondanunk. De van zenekarunk, van egynehány ki- tűnő énekesünk. Természetesen adunk majd elő kisebb operákat is.
- Műsor?
- Maxim Gorkij Éjjeli menedék- helye után sorát ejtjük Móricz Zsig- mond „Légy jó mindhalálig”-jának, elsősorban az ifjuságra gondolva. Be- mutatjuk Darvas József Szakadék- ját is, majd felújítjuk Ibsen Nórját. És általában műsorra tűzzük a klasz- szikusokat. A klasszikus alkotások közül elsősorban azokat fogjuk elő- venni, amelyek a mélyebb emberi igényeket és a szélesebb néprétegek hangját szólaltatják meg.
- Hogyan képzeli el a magyar és a román színjátszás viszonyát?
- Lehetetlen, hogy Erdélyben akár a magyar, akár a román színjátszás magá-ak kizárólagossági jogot igé- nyeljen. Már a megnyitó műsoros est alkalmával megmutatózott az a szán- dék, hogy a magyar és román mű- vészek együttműködjenek. Kolozsvárt e pillanatban van román színgazgató, Bretán Miklós. Nem féltékenyen néz- zük, nem gáncsolni igyekszünk őt. Meg vagyok szólódozva arról, hogy azzal csak használunk a magyarságnak, ha mindent elkövetünk, hogy mentől erőteljesebb román színjátszás cseperedjek lel Kolozsvárt.

Sz. L.

Lakás

- AZONNAL kiadó 3%, hold gyümölcsös, szép lakással. Donát-ut 119 szám, Szamos mellett. 1016
- KIADÓ 2 szobás, komfortos lakás. El- adó egy régi, márványos kredenc, 4 bőrszékkel, cselédágy, újfűrdőkád, egyajtós szekrény. Sándor László-u. 3. 1006
- EGY különbejáratu butorozott szoba, für- dőszobahasználattal kiadó. Szentgyház-u. 51. 2. Ertekezni d. e. 10-12-ig. Özv. Tala- gáné. 1010
- KERESEK 3-4 szoba, összkomfortos lak- kást beavárosban, lehetőleg külön udvar- ral vagy kerttel. Cim a kiadóban. Gr. 19
- EGY szoba, konyha, fürdőszobahaszná- lattal kiadó Bod Péter-u. 26. 1003
- BUTOROZOTT szoba kiadó Bem-utca 4. sz. alatt. 910
- SZOBA, konyha kiadó. Nyárfasor-u. 25 szám. 953
- EGY szép garzonlakás, összkomfortos ki- adó. Érdeklődni Kőrösi Ferenc, Szabad- ság-tér 14. 955
- URINÓ megbízható idősebb urnak tisztá- kényelmes lakást ad díjtalanul. Cim a ki- adóban. 934
- HÁROMSZOBÁS, összkomfortos lakás kiadó. Erzsébet-ut 8. 980
- NEGYSZOBÁS, összkomfortos lakás ki- adó. Erzsébet-ut 32. 980
- KÉTSZOBÁS, összkomfortos lakás ki- adó. Erzsébet-ut 8. 980
- KIADÓ butorozott szoba, vasuti tisztvi- selőnek vagy kimondott uriembernek. Cim a kiadóban. 987
- MARIANUMISTA hétédikes leányommal egy szobába, ha onló korú mariánumistát teljes életfással felvezsek. Budai Nag- Antal (Honvéd)-utca 48. 1000
- KÜLÖN. EJÁRATU utorozott szoba, fürdőszobahasználattal, esetleg konyhával kiadó. Eszterházi-u 17. 1001

- KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba fia- taiember részére, teljes ellátással kiadó. Cal. Horea-u. 22. 993
 - KÜLÖNBEJÁRATU szoba, fürdőszoba- használattal, egyfűrdőkád nélkül kiadó. Hon- utca 8. Astoria mögött. Ugyanott egymásba- nyíló 2 üres szoba kiadó. Megtekinthető 1-2-ig. 995
 - NAGYOBB garzonlakás butorozva vagy üresen kiadó. Mócsok-utja (v. Mussolini). 44. Háztulajdonos. 1011
- Különfelé:**
- KÁRPITOS munkát vállalok és kéz he- verők kaphatók. Kovács Béla, Deák Fe- renc-utca, 33 szám. 1027
 - M. LÁSZLÓ azonnal öljön a Király-ut- ca 41 alá. Ugyanott eladó modern, 3 ajtós fehér szekrény. 104
 - FELHIVÁS! A Kötő utca 6 szám alatti ideglizenes irodánkból ellopott „Ideal és Triumph Standard 12” írógépeinket keres- sük. Szemtanu láta, amint egyéb tárgyak- kal együtt, az ablakon keresztül kiadva, parasztszecaerre rakták. Nyomravezező ju- tatiómban részesül a „Gladys” cipőkrém- zaryban, Dézsma-utca 40. 1021
 - FELKÉREM azt a Bartha nevezetű le- ventét, aki üzletet hozott Kolozsvárra Gyöngyvirág-utca, a Zsolócs-családnak, sziveskedjek felírni vagy pedig len a cí- méről értesíteni. 1019
 - HARISNYASZEM-ELSŐDÖST es javi- tást géppel vállalok. Dávid Ferenc-utca 6. szám. 991
 - KESZTYŰ, tucni és sál kötését vállal- lom. Kossuth L.-u 6. I. em. Benceze 942
 - SZÜLŐK FIGYELMEBE! Három diák- lány teljes ellátással otthonról. Timár- utca 20, I/a em 9. 90
 - 34 ÉVES özv. izraelita nő megismer- kedne hasonló korú komoly férfivel ház- ság céljából. Leveleket „Békés otthon” elj géré a kiadóba kérek. 1001

- ÜZLETBERENDEZÉST, épületjavítást es asztalosmunkát jutányosan vállalok. Sz- mos-utca 4. 1044
- FELHIVJUK Turóci Ilona, a Berde Mé- zes-utcai óvoda dadáját, hogy állását azonnal foglalja el; tekintettel arra, hogy a háromhavi fizetéselőleget felvette, visel- ni fogja a törvényes következményeket. 1022
- JAVÍTÁSOKAT asztalos szakmában azonnal készítek. Pataki-u. 1. 1013
- FELSZÓLITOM mindazokat a személye- ket, akik Blum Ernő és Herkovits családok- tól ingóságokat megőrzés végett átvettek, hogy e hét folyamán nálam jelentkezzenek, Herkovits, „Star” Bólyar-u. 8. 978
- AJTÓ, ablak javítást vállalok Budai Nagy Antal-utca (vok Honvéd-utca) 64., Farkas asztalos. Ugyanott egy könyv- szekrény eladó. 1002
- ELVESZETT egy fekete könyv iratok- kal, jutalom ellenében Szent Iván-ut 2. alatt leadni sziveskedjek. 983
- VILLANYSZERELÉST és javítást vállál „Elektrika”, Léb Zsigmond, Kossuth Lajos utca 2. 872
- KESZTYŐT, szvettert és mindennemű kötést hozott anyagokból szakszerűen ké- szít Német kötőde. Dózsa György-utca 12. 928
- FUVAROZAST garantiáltan vállál a Ma- gyar Fuvárosok régi szállítóvállalata. Szé- chenyi-tér 20. 961
- FELHIVJUK mindazokat akik a „MIK- LOS” papírüzletből, MARIANUM mellett, árut és egyéb holmikát jogtalanul eltal- donították, hogy azokat haladéktalanul jüz- tassák vissza az üzletbe, annál is inkább, mivel többek címeik birtokában vagyunk és ellenkező esetben a hatóságokat leszünk kény- telenen igénybevenni. 975

Szerkesztő BALOGH EDGAR
A szerkesztésért felel NAGY ISTVAN